

Quản lý hợp tác trao đổi sinh viên quốc tế: Kinh nghiệm bước đầu của Trường Đại học Y Hà Nội

Hoàng Diệu Linh*

*Trường Đại học Y Hà Nội

Received: 16/12/2023; Accepted: 26/12/2023; Published: 05/01/2024

Abstract: With the vision of becoming Hanoi Medical University developed on par with universities in the Asian region, international cooperation in general, especially in the field of student exchange, cooperation with international partners Economics is one of the important tasks in the school's innovation and integration process. Preparing for a plan to develop long-term and sustainable international cooperation, the author reviews an overview of international student exchange programs at the University for the period 2017-2022 and draws some experiences in the field.

Keywords: Management of international student exchange and cooperation, Hanoi Medical University

1. Đặt vấn đề

Với mục tiêu phát triển Trường Đại học Y Hà Nội (ĐHYHN) ngang tầm với các trường đại học ở châu Á thì việc hợp tác quốc tế nói chung, đặc biệt trong lĩnh vực hợp tác trao đổi SV với các đối tác quốc tế, là một trong những nhiệm vụ quan trọng trong chiến lược phát triển đổi mới sáng tạo và hội nhập của nhà trường. Với quan điểm hợp tác để phát triển, các hoạt động hợp tác trao đổi SV quốc tế vẫn được duy trì thường xuyên đều đặn và tiếp tục mở rộng cả về số lượng SV và các đối tác quốc tế. Để chuẩn bị cho những kế hoạch phát triển hợp tác quốc tế lâu dài và bền vững trong giai đoạn mới, việc đánh giá tổng quan về các chương trình trao đổi SV quốc tế tại Nhà trường để rút ra những bài học kinh nghiệm cho hoạt động này phát triển, hiệu quả là rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Hoạt động hợp tác quốc tế trong lĩnh vực đào tạo giai đoạn 2017-2022 của Trường Đại học Y Hà Nội

Nghị quyết số 29 - NQ/TW ngày 04/11/2013 Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo xác định nhiệm vụ và giải pháp nâng cao hiệu quả HTQT trong giáo dục, đào tạo: “Hoàn thiện cơ chế hợp tác song phương và đa phương, thực hiện các cam kết quốc tế về giáo dục, đào tạo... Mở rộng liên kết đào tạo với những cơ sở đào tạo nước ngoài có uy tín, chủ yếu trong giáo dục đại học và giáo dục nghề nghiệp; đồng thời quản lý chặt chẽ chất lượng đào tạo...” . Trong những năm qua, Trường Đại học Y Hà Nội đã thực hiện đúng đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật và quy định của Nhà nước về quản lý hoạt động HTQT trong đào tạo, quản lý người nước ngoài; quản lý các chương trình đào tạo dài hạn, ngắn

hạn, trao đổi SV phù hợp với chính sách và các quy định trong lĩnh vực giáo dục và đào tạo của mỗi quốc gia. Toàn cảnh hoạt động hợp tác quốc tế trong lĩnh vực đào tạo đại học trong giai đoạn 2017-2022 của trường Đại học Y Hà Nội được thể hiện ở bảng 2.1. *Bảng 2.1. Hoạt động hợp tác quốc tế trong lĩnh vực đào tạo đại học trong giai đoạn 2017-2022 của trường Đại học Y Hà Nội*

Năm	SV Trường ĐHY HN đi học tập, thực tập trao đổi tại nước ngoài (Người)	SV quốc tế đến thực tập tại Trường ĐHY Hà Nội (Người)	GV của trường tham gia học tập, giảng dạy và trao đổi từ hợp tác của trường (Người)	GV chuyên gia quốc tế đến giảng dạy, học tập (Lượt)	Số Hội thảo, Hội nghị, tập huấn quốc tế
2017	27	312	24	118	31
2018	35	204	26	241	24
2019	14	267	10	91	20
2020	1	72	1	7	2
2021	0	0	1	10	10
2022	11	9	18	75	14
Tổng	88	864	80	542	101

Bảng 2.1 cho thấy: Hoạt động hợp tác quốc tế bị gián đoạn trong các năm 2020,2021 do ảnh hưởng của dịch Covid-19.

2.2. Quản lý công tác đào tạo sinh viên quốc tế giai đoạn 2017-2022

Thu hút và quản lý sinh viên quốc tế đến học tập các chương trình đào tạo dài hạn, ngắn hạn và chương trình trao đổi sinh viên tại Trường Đại học Y Hà Nội là một trong những nội dung hợp tác quốc tế của Nhà trường. Để làm tốt công tác này, Trường Đại học Y Hà Nội đã xây dựng Quy chế về việc thu hút và quản lý sinh viên quốc tế.

2.2.1. Tóm tắt nội dung Quy định về việc thu hút và quản lý sinh viên quốc tế.

1) Mục tiêu: Đa dạng hóa các chương trình ĐTDH bằng ngôn ngữ nước ngoài; tăng cường giảng dạy bằng tiếng nước ngoài; Thu hút SV quốc tế đến học tập, thực tập góp phần thực hiện quốc tế hóa và các chương trình đào tạo, tăng chỉ số SV Quốc tế của ĐHYHN; Tạo cơ hội cho SV ĐHYHN học tập, giao lưu, trau dồi kỹ năng trong môi trường Quốc tế; Góp phần quảng bá thương hiệu và nâng cao vị thế của ĐHYHN trên trường Quốc tế

2) Nguyên tắc thực hiện: a) Đàm phán, ký kết và thực hiện thỏa thuận hợp tác quốc tế về đào tạo cấp trường và cấp đơn vị theo đúng chủ trương chính sách của Đảng; pháp luật và các quy định của Nhà nước về quản lý người nước ngoài học tập tại Việt Nam; b) Phối hợp với các bộ môn y học học lâm sàng để xây dựng bài giảng phù hợp với từng đối tượng SV quốc tế tham gia học tập tại Nhà trường; c) Xây dựng và phát triển mạng lưới cộng tác viên hỗ trợ hoạt động Hợp tác quốc tế trong đào tạo

3) Quy định chung về SV quốc tế: SV quốc tế, gọi tắt là lưu học sinh (LHS) là người nước ngoài đến học tập dài hạn, ngắn hạn, thực tập, giao lưu văn hóa, làm tình nguyện viên, tham gia trao đổi trong chương trình trao đổi song phương và các chương trình tại ĐHYHN bao gồm: Công dân nước ngoài, người Việt Nam mang quốc tịch nước ngoài đến học tập, thực tập dài hạn hoặc ngắn hạn tại ĐHYHN, tham gia các chương trình trao đổi đối giao lưu, văn hóa tại ĐHYHN; LHS theo học các chương trình đào tạo thuộc hệ thống giáo dục của VN do ĐHYHN cấp bằng hoặc các chương trình thực tập, đào tạo hợp tác với nước ngoài của ĐHYHN tham gia học tập, thực tập tự túc tại ĐHYHN theo nguyện vọng cá nhân. Trong đó: a) LHS Hiệp định: là LHS người nước ngoài được tiếp nhận học tập tại Việt Nam theo các hiệp định, thỏa thuận giữa các nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam với các nước, vùng lãnh thổ, các tổ chức và được Chính phủ Việt Nam cấp học bổng; b) LHS học bổng khác: là LHS người nước ngoài được các tổ chức, cá nhân tài trợ học bổng học tập, thực tập tại ĐHYHN không thuộc đối tác quy định tại khoản 2 điều này; LHS thuộc diện trao đổi học tập, thực tập trong chương trình trao đổi ký kết giữa ĐHYHN và các đối tác Quốc tế; c) LHS tự túc: SV, tình nguyện viên quốc tế được tiếp nhận học tập thực tập tại ĐHYHN không theo thỏa thuận đào tạo giữa ĐHYHN với các tổ chức, cá nhân người nước ngoài, người Việt Nam định cư ở nước ngoài tự túc kinh phí học tập, đào tạo, thực tập và không sử dụng các nguồn học bổng như các đối tượng đã nêu tại khoản

1, khoản 2 điều này.

4) Chương trình đào tạo đại học cho LHS tại Trường Đại học Y Hà Nội

Chương trình đào tạo dài hạn: là chương trình đào tạo ở bậc đại học được triển khai tại ĐHYHN dành cho đối tượng là LHS hiệp định. Chương trình cung cấp cho người học những kiến thức, kỹ năng về ngành/ chuyên ngành được đào tạo.

Chương trình đào tạo, thực tập ngắn hạn: là chương trình đào tạo, thực tập cấp chứng chỉ, chứng nhận theo chức năng của đơn vị đào tạo nhằm cung cấp cho người học những kiến thức, kỹ năng về một lĩnh vực chuyên môn, nghiệp vụ trong khoảng thời gian nhất định được quy định trong từng chương trình đào tạo

Chương trình trao đổi SV: là chương trình được thống nhất giữa ĐHYHN và đối tác về việc thực hiện các hoạt động tiếp nhận LHS quốc tế đến học tập, trao đổi tín chỉ, giao lưu văn hóa, nghiên cứu khoa học, làm tình nguyện viên,... tại ĐHYHN theo các văn bản thỏa thuận hợp tác mà ĐHYHN /các Viện đào tạo trực thuộc ĐHYHN đã ký kết với các đối tác Quốc tế

5) Ngôn ngữ sử dụng trong giảng dạy và học tập: Tiếng Việt là ngôn ngữ chính thức sử dụng trong ĐHYHN. LHS không phải hiệp định sử dụng ngôn ngữ tiếng Việt. Lưu học sinh khác diện Hiệp định có thể học tập, nghiên cứu, học tập bằng ngôn ngữ khác mà ĐHYHN được phép sử dụng trong đào tạo.

6) Điều kiện đăng ký dự tuyển của LHS: HS có đủ năng lực học vấn, trình độ chuyên môn đáp ứng các yêu cầu học tập, nghiên cứu của chương trình đào tạo theo từng trình độ; đáp ứng được các yêu cầu và quy định về đào tạo dài hạn tại ĐHYHN:

a) Hồ sơ đăng ký: Các quy định của ĐHYHN về ĐTDH đối với mỗi loại hình đào tạo như sau:

Đối với LHS diện Hiệp định: Nộp bộ hồ sơ bằng tiếng Việt hoặc Tiếng Anh gồm: Phiếu đăng ký theo mẫu của Bộ GD&ĐT; bản sao, bản dịch có xác nhận hoặc chứng thực văn bằng, kết quả học tập theo quy định với từng cấp học, trình độ đào tạo của cơ quan có thẩm quyền của nước gửi đào tạo; giấy khám sức khỏe do cơ sở y tế có thẩm quyền của nước gửi đào tạo hoặc cơ sở y tế cấp tỉnh, thành phố hoặc Trung ương của Việt Nam chứng nhận đủ sức khỏe để học tập (không quá 06 tháng tính đến ngày nộp hồ sơ); bản sao hợp lệ chứng chỉ trình độ tiếng Việt do cơ sở giáo dục có thẩm quyền cấp hoặc chứng chỉ quốc tế về ngôn ngữ sẽ sử dụng để học tập tại Việt Nam (nếu có); đề cương nghiên cứu (đối với nghiên cứu sinh)

hoặc kế hoạch thực tập (đối với thực tập sinh); bản sao hội chiếu có thời hạn sử dụng cho toàn bộ thời gian học tập tại Việt Nam hoặc ít nhất 01 năm kể từ ngày dự kiến đến Việt Nam

Đối với LHS khác: Ngoài các hồ sơ đăng ký dự tuyển như LHS Hiệp định cần bổ sung thêm các hồ sơ sau: Thư đăng ký học tập, thực tập tại ĐHYHN, Phiếu đăng ký học tập, thực tập theo mẫu của ĐHYHN, Thư giới thiệu của Trường/viện nơi LHS đang học tập/làm việc, 01 ảnh hộ chiếu (3cmx4cm)

b) Học vấn, chuyên môn và trình độ tiếng Việt.

LHS Hiệp định vào học chương trình đại học phải có văn bằng tốt nghiệp tối thiểu tương đương văn bằng tốt nghiệp Trung học phổ thông của Việt Nam quy định tại Luật Giáo dục đối với từng cấp học và trình độ đào tạo và Quy chế về đào tạo đại học của Trường ĐHYHN;

LHS Hiệp định và LHS khác vào học tập chính quy tại Việt Nam phải đạt yêu cầu về trình độ tiếng Việt theo quy định đối với từng trình độ đào tạo và chương trình đào tạo. Có chứng chỉ xác nhận trình độ tiếng Việt tương đương bậc 4/6 trở lên theo khung năng lực tiếng Việt dùng cho người nước ngoài do các đơn vị đào tạo được Bộ giáo dục và Đào tạo cho phép cấp hoặc có chứng nhận hoàn thành khóa học dự bị tiếng Việt do đơn vị đào tạo được Bộ giáo dục và Đào tạo Việt Nam cho phép đào tạo dự bị tiếng Việt tổ chức.

LHS học bổng khác và LHS tự túc: Đăng ký các khóa học bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, thực tập chuyên ngành phải đáp ứng các điều kiện và tiêu chuẩn đã được thỏa thuận giữa Việt Nam với phía gửi đào tạo hoặc theo hợp đồng đào tạo đã được ký kết và đáp ứng với các điều kiện theo quy định của ĐHYHN.

7) Điều kiện về sức khỏe và tuổi:

a) *Điều kiện về sức khỏe:* LHS phải có đủ điều kiện sức khỏe để học tập tại Việt Nam. Đối với LHS diện Hiệp định sau khi đến Việt Nam, LHS phải kiểm tra sức khỏe tại cơ sở y tế do ĐHYHN chỉ định. Trong trường hợp mắc các bệnh xã hội, bệnh truyền nhiễm nguy hiểm theo quy định của Bộ Y tế Việt Nam hoặc không đủ sức khỏe để học tập thì phải về nước. LHS mắc các bệnh thông thường sẽ được điều trị tối đa 3 tháng nếu vẫn không đủ sức khỏe thì phải về nước.

b) *Điều kiện về tuổi:* a) LHS Hiệp định: thực hiện theo các hiệp định thỏa thuận của Việt Nam ký kết với các nước, vùng lãnh thổ với tổ chức Quốc tế; b) LHS học bổng: căn cứ theo thỏa thuận ký kết giữa ĐHYHN với đối tác quốc tế; c) LHS tự túc không

quy định cụ thể

8) Trình tự tiếp nhận

a) *LHS Hiệp định:* Thực hiện theo quy định của Bộ Giáo dục & Đào tạo và Quy chế hợp tác quốc tế về đào tạo của Trường ĐHYHN: Trước ngày 01/8 hàng năm, Bộ GD&ĐT hoàn thành việc tiếp nhận, xét duyệt hồ sơ LHS và trả lời kết quả cho nước gửi đào tạo và thông báo cho ĐHYHN về số lượng LHS Hiệp định dự kiến tiếp nhận. LHS vào học trình độ đại học đến nhập học theo thông báo của ĐHYHN sau khi Trường được Bộ GD&ĐT giao tiếp nhận LHS. Cụ thể: - Cục Hợp tác Quốc tế- Bộ GD&ĐT gửi công văn và danh sách, hồ sơ LHS đề xuất ĐHYHN tiếp nhận LHS; - Phòng QLĐTĐH rà soát, kiểm tra hồ sơ, khả năng tiếp nhận và thông báo cho Cục HTQT ra quyết định giao đào tạo và thông báo LHS; - Phòng QLDDTĐDH sau khi nhận được quyết định giao đào tạo LHS hiệp định sẽ ra quyết định tiếp nhận LHS đến học tập ĐHYHN; - Phòng Công tác Học viên SV và Quản lý Ký túc xá (CTHSV&QLKTX) đón tiếp LHS, thu hồ sơ SV và kiểm định tính hợp pháp của hồ sơ gốc và tiếp nhận LHS đến học tập ĐHYHN; Phòng QLĐTĐH và Phòng CTHSV & QLKTX quản lý LHS Hiệp định theo quy định của ĐHYHN và Bộ Giáo dục và Đào tạo về quản lý SV Quốc tế

b) LHS học bổng và LHS tự túc:

- *LHS học bổng khác, LHS tự túc liên hệ trực tiếp phòng QLĐTĐH:* Phòng QLĐTĐH tiếp nhận hồ sơ, đề xuất các đơn vị đối tác nước ngoài, từ các phòng, khoa, bộ môn trong Trường hay từ các nguồn khác ngoài trường, từ LHS tự túc. Phòng QLĐTĐH rà soát hồ sơ, liên hệ các đơn vị chuyên môn lấy ý kiến về việc tiếp nhận LHS; đề xuất Ban giám hiệu phê duyệt về việc tiếp nhận LHS, thông báo kết quả về việc tiếp nhận LHS và hướng dẫn các thủ tục tiếp theo cho LHS; Thực hiện thủ tục báo cáo Bộ Y tế và các đơn vị có liên quan, hỗ trợ thủ tục xuất nhập cảnh cho LHS; Hướng dẫn thủ tục tiếp đón LHS; Giới thiệu LHS đến Khoa/Bộ môn/Đơn vị chuyên môn để thực tập; Quản lý LHS và hỗ trợ khác trong quá trình LHS đến học tập, thực tập tại Trường

- *LHS học bổng khác, LHS tự túc liên hệ thực tập qua các Viện đào tạo:* Các Viện đào tạo trực thuộc Trường ban hành trình tự và thủ tục tiếp đón LHS phù hợp với chức năng nhiệm vụ được phân công, đảm bảo tuân thủ các quy định của Nhà nước, Nhà trường về việc đón tiếp LHS đến học tập tại đơn vị. Thực hiện việc báo cáo định kỳ theo quy định về báo cáo hoạt động HTQT về ĐTDH theo quy định quy chế này.

9) Thời gian đào tạo và những thay đổi trong quá trình đào tạo

Đối với LHS Hiệp định, thời gian học tập theo các trình độ đào tạo được thực hiện theo quy định của Luật Giáo dục, Luật Giáo dục đại học, các văn bản quy phạm pháp luật, hướng dẫn hiện hành liên quan và các quy chế đào tạo đại học của ĐHYHN

Đối với LHS học bổng và LHS tự túc, thời gian đào tạo căn cứ theo thỏa thuận đã ký kết với đối tác và theo đề xuất của LHS khi đăng ký tham dự tuyển các chương trình đào tạo.

10) Quyền lợi, trách nhiệm của LHS

Quyền lợi: Được đối xử bình đẳng như đối với công dân Việt Nam; Được cung cấp đầy đủ thông tin phục vụ học tập phù hợp với điều kiện của cơ sở giáo dục và cơ sở phục vụ LHS, được đảm bảo các nội dung học tập, thực tập theo thỏa thuận giữa ĐHYHN và LHS cũng như đơn vị nơi gửi LHS đến học tập, thực tập; Được sử dụng trang thiết bị phương tiện phục vụ các hoạt động học tập, văn hóa, thể dục, thể thao của cơ sở giáo dục và cơ sở giáo dục LHS; Được tham gia các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao của học SV, SV do cơ sở giáo dục, phục vụ LHS tổ chức; Được tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học do cơ sở giáo dục tổ chức như đối với công dân Việt Nam; Được thi, kiểm tra, bảo vệ khóa luận, đồ án, luận án tốt nghiệp, nhận chứng chỉ, bằng tốt nghiệp đối với LHS Hiệp định và LHS khác khi đủ điều kiện theo quy định; Được về nước nghỉ hè, nghỉ lễ, được mời thân nhân đến thăm theo quy định của Việt Nam, được nghỉ phép, nghỉ ốm hoặc nghỉ để chữa bệnh khi có sự đồng ý của cơ sở giáo dục.

2.2.2. Nhận xét về quá trình thực hiện quy chế

a) Quy chế được nhà trường ban hành là cơ sở pháp lý cho mọi hoạt động liên quan, vì vậy cần quán triệt những quy định này với các đối tác quốc tế ngay từ khi bắt đầu dự thảo hợp tác và có thể trích dẫn một số điểm chủ chốt của quy chế trong các văn bản hợp tác như biên bản thỏa thuận ghi nhớ (MOU). Đối với Trường Đại học Y Hà Nội, ngoài bộ GD&ĐT, Bộ Y tế là cơ quan chỉ đạo trực tiếp nên chúng tôi thường xuyên làm việc chặt chẽ với các Cục, Vụ liên quan để nhận được sự chỉ đạo và điều phối kịp thời, qua đó mọi hoạt động luôn được thuận lợi và đúng tiến độ, tạo điều kiện tốt nhất cho các SV quốc tế khi họ đến học tại trường.

b) Giáo dục Y học là một chuyên ngành đào tạo đặc thù có những đòi hỏi đặc biệt đối với các LHS và một trong những lợi thế của đào tạo y khoa ở Trường Đại học Y Hà Nội. Với nhiều mô hình bệnh mà ở các

nước khác rất ít gặp, và các SV quốc tế có được nhiều cơ hội học tập; vì thế, nhiều đối tác quốc tế mong muốn được trao đổi SV. Tuy nhiên, cần phải có sự lựa chọn SV, thông qua việc yêu cầu các SV phải thực hiện đúng các thủ tục hành chính và đặc biệt có kế hoạch học tập, mục tiêu học tập rõ ràng và phải được bảo lãnh bởi chính các trường đối tác gửi họ đến học tại ĐHYHN. Các SV ở những năm đầu ít có kinh nghiệm và kỹ năng thực hành nên gặp nhiều trở ngại hơn so với các SV ở những năm cuối, đặc biệt là các SV hệ điều dưỡng.

c) Các SV quốc tế đến Việt Nam học thường gặp phải rào cản về văn hóa và đặc biệt là ngôn ngữ vì họ phải làm việc với các đối tượng không chỉ là giảng viên, SV Việt Nam mà còn có các bệnh nhân. Do đó, dưới góc độ quản lý, cần phải dành thời gian gặp gỡ các SV quốc tế để truyền đạt các thông tin cơ bản về văn hóa, đất nước, con người Việt Nam (country orientation) và bố trí các giảng viên Việt Nam thông thạo ngôn ngữ mà sinh SV quốc tế sử dụng. Đây cũng là một cơ hội để các giảng viên của trường nâng cao trình độ ngoại ngữ cũng như các kỹ năng giao tiếp và hướng dẫn lâm sàng cho các SV nước ngoài. Mặt khác, đa phần các SV quốc tế khi đến học tập và thực hành tại các cơ sở lâm sàng, bệnh viện, phòng thí nghiệm, họ luôn chủ động trong học tập, góp phần đổi mới về phương pháp học tập với các SV Việt Nam, đặc biệt thông qua các chương trình giao lưu với SV quốc tế do nhà trường tổ chức.

3. Kết luận

Hợp tác quốc tế trong công tác đào tạo với các trường đối tác quốc tế là một mô hình hợp tác đào tạo đem lại rất nhiều lợi ích và đang trên đà ngày càng phát triển trong các hoạt động hợp tác quốc tế của nhà trường, góp phần nâng cao thương hiệu và uy tín đối với các SV và đối tác quốc tế của Trường Đại học Y Hà Nội.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XI) số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*,
2. Thủ tướng Chính phủ (2016), *Quyết định số 40/QĐ-TTg ngày 07 tháng 01 năm 2016 về việc phê duyệt Chiến lược tổng thể hội nhập quốc tế đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*.
3. Thủ tướng Chính phủ (2013), *Quyết định số 2448/QĐ-TTg ngày 16/12/2013 về phê duyệt Đề án hội nhập quốc tế về giáo dục và dạy nghề đến năm 2020*.